

LES LLETRES

UN PROLEG DEL P. MIQUEL ESPLUGUE.

Aquest admirable capítol, tan estimat de tots els catalans, precedeix amb un proleg el primer llibre de poemes de Roderic de Gallardo, "La carena". Heus ací un paràgraf, que valora doblement les excel·lències d'aquest volum: "Cal celebrar com un esdeveniment l'aparició d'un nou llibre de poesia pura, i si el llibre, signat per una dona, és de lírica autènticament femenina, al gòtic contingut poètic cal sumar-hi el goig d'una altra monjoia en l'ascensió lenta però continuada vers una major dignitat espiritual d'ambdós sexes".



LES NOVEL·LES DE JERONI MORAGUES

S'ha tancat un xarxes d' silenci mesca d'una "hora de Fòbia" i "Estètica" de Jeroni Moragues. S'ha esperat — i la superació era gairebé impossible — el silenci que es fa entorn de tots els llibres que es publiquen en català mentre no duguin un determinat segell (i ara gairebé ni aquest segell no val), i l'obra de Moragues és de prou importància perquè calgués que li sigui prestat una preferent atenció. "Raquel", la seva primera novel·la, passà completament desapercobuda, amb el seu comentari dels crítics de primer rang que la valoraran amb tota justícia, però sense que aquests comentaris ocasionés fossin res perquè la sola notícia de l'obra transcendís al públic.



"RUBEN"

Així ha fet que l'anunci de "Ruben" hagi estat rebut com el de la primera novel·la de Fautor. D'aquesta obra Jeroni Moragues ha dit que estava predominantment influenciada per Virginia Wolf i, sobretot, per François Mauriac. S'ha proclamat resoltament modern i ha dit que quan a l'atenció moral no és dels que creuen que aquesta ha de cercar-se en les conseqüències, sinó en la purificació de la font originària. Olu que ha donat més importància a l'ambient que a l'acció.



LLIBRES QUE CAL LLIGIR

El mercat de llibres catalans d'una anyo anglé que es mostra ensopit, cada dia més. Són ben rares les publicacions que es llancen a la venda. En aquests instants que l'actualitat és el silenci, cal recordar els llibres que es publicaren i que avui es fan reconeixement pel seu valor d'art. Entre aquests ens cal recomanar "Tercia de l'Ebra", de S. Juan Arbó, una de les mehores millors novel·les modernes. Un llibre que no pot deixar-se d'interessar per la nostra novel·lació, per tal com és representatiu d'un dels seus moments i d'un dels seus aspectes més importants.

LES LLETRES

El món de la cultura

El festival Strawinsky

HAVEM d'agrair a l'Associació de Música de Càmera una de les festes musicals més dignes de recordança que s'hagin donat mai a Barcelona. L'actiu de públic i de premsa d'aquell concert, ha estat unànimament triomfal. Som ben lluny ja de les discussions i les baralles d'altre temps entorn d'aquesta música. A la fi, uns i altres, com passa sempre, a còpia de sentir-la, hi han anat entrant. Molts dels qui ara aplaudeixen i elogien no se'n poden alabar, doncs, gaire; no és en ells un fet de comprensió, sinó d'habitut. La venjança més gran de l'home qui obra i opina amb tot amor i lleialtat, contra la petulància dels incomprendis o la mala fe dels qui no volen comprendre, és d'anar pacientment reunint i datant llurs opinions. No solament per a llurar-los a la "consideració" dels homes futurs, sinó per tal de, passat no gaire temps, comparar-los amb les rectificacions i concessions i adaptacions que es venen obligats de fer, si no és que volen persistir per un punt suicida en llurs opinions d'altres temps. De moltes de les opinions qui van expressar-se arreu del món i escriure's sobre les primeres obres mestres de Strawinsky ho se'n podria fer una antologia de nicieles. (Na fa gaire a propòsit de l'obra de Debussy, Henry Matherbe es va divertir a desenterrar unes quantes "opinions" sobre la seva música, de crítics i músics notables del seu temps; alguns dels quals, qui són vius encara, que no donarien ara per no haver escrit aquelles coses!).

La constatació d'aquesta fet, però, no servirà per a escarmentar-los. Els qui ara "accepten" Strawinsky, creient-se que fan un suprem esforç de concessió a l'"avantguardisme", no veuran ja, naturalment, "amar més enllà", ni acceptar, justament en nom d'ell qui els serà un símbol de llur ingloriosa ardidada, qualsevol altra gran personalitat que se'ls presenti amb noves originalitats de ma i d'expressió. Un paper tan lamentable com aquesta fan els qui per fer-se els "ardits" i els "moderns", ho accepten tot, naturalment, sense entendre-ho, amb tal que presenti una aparència revolucionària. I confondran qualsevol ximpleria d'un arribista qualsevol, amb les més sòlides produccions d'una veritable personalitat.

No cal dir, doncs, com el triomf del meu gran amic i mestre m'omple l'altre nit de satisfaccions. En les seves obres recents, el clàssic que jo veia en ell fa tanta anys plenament es mostrava. I no és que jo volgués fer de profeta aleshores. No m'ha plagut mai fer de profeta; i si, de previsor. Donats aquests i aquesta caràcters essencials de tal obra i de tal home, quina trajectòria es pot afirmar d'ells, per al futur, com a probable. Perquè hi ha en les personalitats, en les obres algunes coses de "substancial" que no pot canviar siguin quins siguin els accidents, els caràcters exteriors de les obres a venir. I això substancial, cal que ho sapiga cada un d'entrevi el crític. És tan difícil, però, no ja solament de poder veure-hi clar, de saber alimnyar els entorbellaments que a l'ull crític porten els prejudicis, els interessos personals, les passions, les raies voluntats, les limitacions dogmàtiques!

Com no esperar una perfecció creixent de les qualitats magnífiques del Jove Strawinsky? I no ja solament del seu donat formidable de la tècnica, del seu desenvolupament veient, profund dels elements de la música — a través anys ja d'havia fet el treball — sinó del seu afany de perfecció. Però heu trobat en els detalls i en les grans línies, la seva cura i quèrrima de les formes i llurs reaccions, el seu de personalíssim, delicat i enèrgic alhora, de plasmarció de sons, el seu respecte, per damunt de totes les exigències formals i expressives de la seva prodigiosa personalitat, envers les nobles i lleis i fòcudes normes de la gran música europea? Com no esperar una depuració creixent de perfecció, és a dir, de classicisme, en l'aspiració i en la creació de l'artista, ja en sentir d'ell les primeres cançons, les primeres obres orquestrals i els primers ballets? Ebalaitis, o enlluernats per la seva originalitat sobirana molts, amics o enemics, no veien tot això. Els uns el blasaven d'extravagància i els altres comprometien la seva obra fent catàleg de les seves originalitats i després servilment imitant-les i "vulgaritzant-les"; i d'altre en deien ésser moderns. Jo mentre tant no em cansava de dir, d'expressar que Strawinsky no era un extravagant, sinó un músic normal: un dels més normals que ha tingut la història de la música, que no era un "modern" — anys després vaig sentir dels seus llavis el fàctic que li produïa aquesta paraula — un revolucionari; sinó un clàssic. Que no era un músic de caprici i d'instint sinó de poderosa i clara i rigorosa intel·ligència. Però molts no m'entenen. Un clàssic per a ells havia de ser un "imitador" dels clàssics, de llurs formes i expressions i fins inspiracions; no un continuador amb originalitat de llurs aspiracions a la perfecció, de llurs formals recerques. Com si mai cap dels clàssics veritables tot i respectant normes eternals de bellesa, tot i utilitzant formes i lleis que els grans mestres anteriors a ell trobaven, no hagués aportat a la seva obra, tota la riquesa expressiva d'una personalitat excepcional, amb les adquisicions formals i tècniques que li imposaven les seves necessitats cobrint les seves meditacions i experimentacions, han estat mai els imitadors servils, els vulgaritzadors, els repetidors de formes i expressions d'allí, els qui han format les monjoies de la història de la música?

Es curiós, per altra banda, com sovint, l'habitut de treballar sota determinades normes musicals, i fins semblaria mentida — el fet de en música, si no va acompanyat de posseir una personalitat destacada gran flexibilitat mental i, per tant, d'impassibilitat crítica — ni capacita molts de músics, per a entendre's entre ells. En totes les arts passa això, em preu; si, però en cap, com en la música. Potser a causa del llarg aprenentatge, la dura disciplina, que en qualsevol de les seves direccions exigeix la música, al qui vol verament distingir-s'hi, els quals tanquen el músic a la comprensió d'altres disciplines, d'altres escotes, que aquelles que ells segueixen? Fora curiós d'esbrinar-ho, però el fet és ben cert: he conversat amb molts de músics eminentes deixant a part motius vinguts de lluites personals, de rivalitats inevitables, m'he adonat de llur incomprensió freqüent i sincera envers el talent i l'obra d'altres músics eminentes. I d'altre no n'està exempt el mateix Strawinsky, tot i la seva remarcable capacitat crítica. A més del seu goig per la paradoxa i l'epigramma, segons amb qui parla, sobretot amb certs incomprendis periodistes, tot i parlant seriósament, jo sempre es mostra prou comprensiu envers d'altres grans músics d'avui i del passat. És natural intercanvi en curiós de veure les incomprensions envers la seva obra que, parlant d'ell directament o indirecta, havien sentit a un Strauss, a un Wagner, a un Vincent d'Indy?

Jo recordo que el gran lluchidat-

ble Mest
"Franc
Si hi h
i ens ap
els qui a
mar uss
na veme
mena d'
morenc
queat m
que dom
ra russa
ment, e
i se que
habut e
malitats
ràd els
Toistol
ky, i el
com esp
dor de
winaky
li volia
mirava
tata mo
Em plio
tiera, r
memora
femeni
na obra
de Stra

La Rifa

ELS Palou i els Palou tenen un ocellin. Més ben dit, tenen dos ocellins. Els Palou en tenen un i els Palou també en tenen un. Però els Palou s'han partit el ocellin amb els Palou. Si guanyen els Palou, els Palou han de donar la meitat del que hagin guanyat als Palou; i si guanyen els Palou, els Palou han de donar la meitat del que hagin guanyat als Palou...

Arriba el dia del sorteig. Ho Palou i la seva muller seuen en un sofà. —Arribi hi ha el sorteig,—diu a Palou la seva muller. —En bona veritat, avui hi ha el sorteig.

—Que en serveu de ximpler al tren el nostre ocellin. —No es pot dir això — contesta Palou — podria ésser que guanyés en Palou, i llavors els tontos serien els.

—Si, però... guanyarem nosaltres! Nosaltres som els tontos! Veuràs com es tiraran de nosaltres! —Ja ho veuram qui guanyarà.

—Qui ha de guanyar! Ells tenen sort. Nosaltres treurem i els cobrarem la meitat del que guanyem. Si tinguéssim sort, treurien ells i nosaltres cobrarem la meitat del que guanyessin.

—No hi ha pas res a fer. La cosa és clara com l'aiguada! —Que dius ara! Si guanyem és que el bon Déu s'ha fixat en nosaltres i ens ha enviat el diner — diu la muller — el diner, doncs, és ben nostre.

—I el guanya en Palou? —No guanyarà. —Però, i el guanya? —Ah! Això són figures d'altres països! Llavors ells nosaltres barren tret, perquè nosaltres n'hem de tenir la meitat. És cosa clara que ens han de donar la meitat del que guanyem.

Tot de cop se sent trucar. La muller de Palou s'alzeiga, i va a obrir. Ah, mira per la retxeta.

—Hi ha els Palou — diu a en Palou. Llavors obre. Els Palou entren. Completament contentos, descomptats.

—Que ha passat? Que tanta! Que no hi ha? — Pregunta la muller d'en Palou. —Ah! Felicitat! Felicitat!

—Que hi ha? De pressa, parlat! —Heu guanyat! Heu guanyat la grossa!

En Palou el no pot empassar la saliva. —Vosaltres heu guanyat? —Nosaltres?... nosaltres i vosaltres hem guanyat!

—Amb el vostre ocellin! — demana Palou. —Ho, amb el vostre.

En sentir això la muller de Palou s'empassa la saliva i plora d'entusiasme. —Vostre ocellin no l'heu guanyat? —Heu guanyat amb el vostre ocellin, però el vostre ocellin no l'heu guanyat!

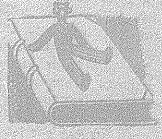
—Vostres no heu guanyat res. Aquesta és la qüestió! Si haguessiu guanyat, volent veure, l'heu guanyat. Heu guanyat, descomptats, el vostre ocellin. No hi ha pas altra qüestió!

—Ah! Més ben dit, tenen dos ocellins. Els Palou en tenen un i els Palou també en tenen un. Però els Palou s'han partit el ocellin amb els Palou. Si guanyen els Palou, els Palou han de donar la meitat del que hagin guanyat als Palou; i si guanyen els Palou, els Palou han de donar la meitat del que hagin guanyat als Palou...

LES ARTS

AGRUPACIÓ FOTOGRAFICA DE CATALUNYA

En l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya (Duc de la Victòria, 14, pral.) continua oberta al públic, i es pot visitar lliurement, de 7 a 8 del vespre els dies teiners i de 11 a 3 del matí els festius, l'exposició de Típus i Vestits d'Espanya, del notable artista Josep Oriol Estanyol. Aquesta exposició que té un notable valor artístic i documental, serà clausurada dintre breus dies.



UNA EXPOSICIÓ DE RETRATS ARTÍSTICS

Els artistes Willi Perchemier i Pau Carvestany, presenten a les Galeries Llobregat una exposició de retrats artístics on totes les transportades, modernament fins ara desconegut a Espanya i que ha cridat fortament l'atenció dels professionals de la fotografia. L'exposició restarà oberta fins al dia 8 de desembre.



LES RELLIGADURES DE MONTSERRAT CASANOVES

Montserrat Casanoves, la jove artista valldoradora, de retorn de París ha reprès les seves activitats i exposa algunes de les seves obres a les vitrines de Galeries Syra, són moltes els herosícoles que s'han anat ja de la villosa artística que tenen les relíquies de Montserrat Casanoves i els donen la importància que mereixen.



L'EXPOSICIÓ DE RAFAEL BENET

Rep moltes felicitacions durant aquesta illa el pintor Rafael Benet amb motiu de l'exposició oberta a la Sala Parés, considerada unànimament com la millor celebrada fins a la data, per l'important pintor.



EXPOSICIÓ LLORENC ARTIGAS

Divertida i interessant a la Sala Parés l'exposició de ceràmica de l'artista de Llorens Artigas, composta per 25 obres de producció recent.

L'EXIT DE L'EXPOSICIÓ TERESA Continua essent molt visitada l'exposició d'Artista Teresa que té a l'alt el col·leccionista i artista, col·leccionista i artista.

LES ARTS